

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 2T/55/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5622010236
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Juraj Lukáč
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2022:5622010236.1

Uznesenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš samosudcom Mgr. Jurajom Lukáčom dňa 31. 10. 2022 v Liptovskom Mikuláši takto

rozhodol:

Podľa § 241 ods. 1 písm. b/ a § 214 ods. 1 Trestného poriadku súd p o s t u p u j e trestnú vec obvinenej E. P., nar. X. X. XXXX v E. F., trvale bytom R.. X. F. XXXX/XX, E. F., pre skutok,

že

dlhodobo prenasleduje manželov O. U., nar. XX. XX. XXXX a A. U., nar. XX. XX. XXXX, obaja trvale bytom R. X. F. XXXX/XX E. F. tým, že v dobe od 01. 08. 2019 do 16. 01. 2021 minimálne 24 krát znečistila ich pozemok pri rodinnom dome na R. X. F. XXXX/XX V. E. F.Á., a to tak, že cez ich spoločné oplotenie vysypávala po ich pozemku popol, psie exkrementy, čečinu, trstie trávy, drobné smetie, hlinu a taktiež im na pozemok vylievala špinavú vodu, kde im týmto konaním podstatným spôsobom zhoršila kvalitu ich života,

ktorým mala spáchať prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. e/ Trestného zákona,

Okresnému úradu Liptovský Mikuláš, odbor všeobecnej vnútornej správy, pretože nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom.

odôvodnenie:

Prokurátor podal obžalobu na obvinenú E. P. pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. e/ Tr. zákona, ktorého sa mala dopustiť na vyššie opísanom skutkovom základe.

Podľa § 241 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s výnimkou obzvlášť závažného zločinu za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej dvanásť rokov preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu postúpi vec inému orgánu, ak sú tu okolnosti uvedené v § 214 ods. 1.

Podľa § 214 ods. 1 Tr. poriadku prokurátor alebo policajt postúpi vec inému orgánu, ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom alebo iným správnym deliktom alebo by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní.

V rámci preskúmania obžaloby súd zamerlal pozornosť na zistenie, či nie je dôvod na postúpenie veci inému orgánu. Doposiaľ zistené skutočnosti vyplývajúce zo spisového materiálu nasvedčujú tomu, že skutok, ktorý je predmetom obžaloby sa stal, pričom z jeho spáchania je v tomto štádiu konania dôvodne podozrivá obvinená. Obvinená v podstatných okolnostiach popiera spáchanie skutku, podľa jej obhajoby poškodení U. (O. a jeho manželka) jej vysypávajú na jej pozemok popol, blato, exkrementy. Zo spáchania

skutku je v tomto štádiu konania usvedčovaná predovšetkým výpoveďou poškodených A. U. a O. U., ktorý zhodne potvrdili, že obvinená najmenej 24 krát znečistila ich pozemok pri rodinnom dome na ulici X. F. XXXX/XX V. E. F. tým spôsobom, že cez spoločné oplotenie vysypávala po ich pozemku popol, psie exkrementy, čečinu, trstie trávy, drobné smetie, hlinu a na ich pozemok vylievala špinavú vodu. Výpovede poškodených sú podporené obsahom priestupkových spisov, z ktorých vyplýva, že poškodení opakovane podali oznámenie na obvinenú na tom skutkovom základe, že znečisťovala ich pozemok vyššie uvedeným spôsobom.

Z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 10C/56/2021 bolo zistené, že žalobcovia O. U., nar. XX. X. XXXX, a A. U., nar. X. X. XXXX, sa domáhali proti žalovanej E. P., nar. X. X. XXXX, uloženia povinnosti zdržať sa ich obťažovania a zásahov do vlastníckeho práva ako vlastníkov nehnuteľností vedených Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor, na liste vlastníctva číslo XXXX, pre katastrálne územie E. F., ako rodinný dom súpisné číslo XXXX postavený na pozemku parcela číslo KN-C 1879, pozemku zapísaného ako parcela číslo KN-C 1879/7, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 475 m² a pozemku zapísaného ako parcela číslo KN-C záhrada o výmere 357 m², hádzaním odpadu, hliny, lístia, popola, čečiny, trávy a inej špiny a vylievaním tekutín na nehnuteľnosti. V žalobe uviedli, že sú vlastníkami uvedených nehnuteľností, ktoré vlastní v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Ich nehnuteľnosti susedia s nehnuteľnosťami, evidovanými na liste vlastníctva číslo XXX pre katastrálne územie E. F., a to rodinným domom súpisné číslo XXXX, postaveným na pozemku zapísanom ako parc. č. KN-C 1873/16 a pozemkami zapísanými ako parc. č. KN-C 1873/16, parc. č. KN-C 1873/17, parc. č. KN-C 1873/2 a stavbou garáže bez súpisného čísla, postavenou na pozemku parc. č. KN-C 1873/17. Žalovaná uvedené nehnuteľnosti užíva nepretržite od roku 1998. V žalobe poukázali na skutočnosť, že do roku 2019 boli vzťahy so žalovanou štandardné. Približne od augusta 2019 žalovaná voči nim vykazuje zvláštne správanie a svojím konaním ich obťažuje a neprimerane zasahuje do ich života a vlastníckeho práva, keď cez spoločné oplotenie pravidelne vylieva kýble vody zmiešanej s hlinou, vysypáva lístie, popola, čečinu, trávu, drobné smeti a inú špinu pozametajú na pozemku, ktorý užíva, hádže na fasádu ich rodinného domu blato a psie exkrementy. Pravidelne nachádzajú znečistený nielen chodník okolo rodinného domu, ale aj motorové vozidlo. Správanie žalovanej sa opakuje minimálne dvakrát do týždňa. Žalovaná často na nich vulgárne vykrikuje a vyhráža sa im. Z uvedeného dôvodu sú z ich strany opakovane volané hliadky polície. Konanie žalovanej je riešené aj v trestnoprávnej rovine. Žalovaná svojím správaním zasahuje do ich vlastníctva do takej miery, že sa obávajú pohybovať po svojom pozemku - záhrade. Už v minulosti žalovaná takýmto konaním obťažovala iných susedov. Žalovaná ich svojím konaním obťažuje nad mieru primeranú pomerom.

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 10C/56/2021 zo dňa 3. 8. 2022 súd vyhovel žalobe žalobcov v plnom rozsahu a uložil žalovanej povinnosť zdržať sa obťažovania žalobcu 1) a žalobkyne 2) hádzaním odpadu, hliny, lístia, popola, čečiny, trávy a inej špiny a vylievaním tekutín na nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov nachádzajúce sa v katastrálnom území Liptovský Mikuláš, zapísané v katastri nehnuteľností Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor, na liste vlastníctva číslo XXXX, a to stavbu rodinného domu súpisné číslo XXXX postavenú na pozemku zapísanom ako parcela číslo KN-C 1879/7 a pozemky zapísané ako parcela číslo KN-C 1879/7, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 475 m² a parcela číslo KN-C 1879/8, druh pozemku záhrada o výmere 357 m². Označený rozsudok nadobudol právoplatnosť 8. 10. 2022.

Objektívna stránka trestného činu nebezpečného prenasledovania spočíva v dlhodobom prenasledovaní, ktoré je spôsobilé vzbudiť u iného dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života. Zo subjektívnej stránky daného trestného činu sa vyžaduje úmyselné zavinenie. Zo samotnej skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného prenasledovania vyplýva, že chráni pred obťažovaním tak intenzívnym, ktoré už ohrozuje psychickú a v niektorých prípadoch aj fyzickú integritu poškodeného, respektíve jeho život. K tradičným formám nebezpečného prenasledovania (vyhľadávanie fyzickej blízkosti obete, sexuálne obťažovanie, násilné chovanie) sa tak pridružujú moderné formy, ktoré účinok chovania páchatela zvyšujú (nevyžiadané emailové správy, zahľcovanie elektronickej pošty nevyžiadanými správami, distribúcia počítačových vírusov, nevyžiadané volania na mobilný telefón alebo pevnú telefónnu linku). K jednotlivým formám prenasledovania však Trestný zákon vyžaduje pre splnenie podmienky trestnosti aj súčasné splnenie podmienky spôsobilosti vzbudenia dôvodnej obavy o život alebo zdravie poškodeného alebo o život a zdravie jemu blízkych osôb alebo podstatné zhoršenie kvality jeho života. Dôvodnou obavou sa

rozumie obava objektívne spôsobilá vyvolať vyšší stupeň obáv, úzkosti alebo iného tiesnivého pocitu zo zla, ktorým je na poškodeného pôsobené. Vyhrážanie, vyhľadávanie osobnej blízkosti, sledovanie, kontaktovanie, zneužitie osobných údajov, či obmedzovanie v obvyklom spôsobe života, musí byť spôsobilé vzbudiť dôvodnú obavu. Vzbudením dôvodnej obavy o život alebo zdravie poškodeného je treba v súlade s ustáleným výkladom rozumieť výraznejší tiesnivý pocit zo zla, ktorým je vyhrážané, pričom však je potrebné každý prípad posudzovať veľmi individuálne, s prihliadnutím ku všetkým konkrétnym okolnostiam, najmä k povahe vyhrážky, k fyzickým a povahovým vlastnostiam páchatel'a v porovnaní s charakteristikami poškodeného, na ich vzájomný vzťah, správaniu sa páchatel'a pri vyhrázaní a pod. (R 38/1971). Podstatné zhoršenie kvality života spočíva v takom obmedzení doterajšieho života poškodeného, ku ktorému dôjde proti jeho vôli nežiaducimi zásahmi páchatel'a do osobnej, rodinnej, ale i profesijnej sféry života poškodeného, pričom môže ísť najčastejšie o obmedzenia v rovine záujmovej, kultúrnej, športovej a pod. Rozhodujúcim pritom bude i v týchto súvislostiach vždy hľadisko subjektívne pociťovanej ujmy poškodeného, aj keď určitým spôsobom objektivizované. Ako príklad je možné uviesť prípad, kedy poškodená osoba bola opakovane nútená meniť svoje telefónne číslo, aby sa tak vyhla nežiaducim atakom páchatel'a, následne bola nútená zmeniť i svoje zamestnanie, pričom konanie páchatel'a gradovalo až do takej miery, že poškodená bola prinútená vyhľadať psychologickú pomoc. V súhrne je preto možné uviesť, že v prípade podstatného zhoršenia kvality života na strane poškodeného, sa vyžaduje také konanie páchatel'a, ktoré je reálne spôsobilé zmeniť zaužívaný spôsob života poškodeného.

V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti skutok, ktorý sa obvinenej kladie za vinu, nie je trestným činom z dôvodu, že nenapĺňa objektívnu stránku súdeného trestného činu. Podľa skutkovej vety obžaloby dlhodobé prenasledovanie poškodených zo strany obvinenej je založené výlučne na skutkovom tvrdení, že obvinená mala opakovane v žalovanom období znečistiť pozemok vo vlastníctve poškodených. Skutok tak ako je opísaný v obžalobe, nie je možné subsumovať pod žiadnu formu prenasledovania vyjadrenú v ust. § 360a Tr. zákona, pretože z neho nevyplýva vôľa (úmysel) obvinenej vyhľadávať osobnú blízkosť poškodených, resp. ich kontaktovať spôsobom predpokladaným zákonom. Skutok, ktorý sa obvinenej kladie za vinu, nie je možné podradiť ani pod písm. e/ Tr. zákona. Obmedzenie obvyklého spôsobu života iným spôsobom (písmeno e/) tiež musí mať základ v tradičnej alebo modernej forme prenasledovania. Navyše v opise skutku nie je vyjadrená žiadnym spôsobom skutková okolnosť preukazujúca zhoršenie kvality života poškodených v dôsledku konania obvinenej a to podstatným spôsobom. V tejto časti objektívnej stránky súdeného trestného činu je do skutku prevzaté znenie právnej vety prejednávaneho trestného činu bez jeho skutkového vymedzenia. Skutok tak ako je vymedzený v obžalobe nadobúda primárne občianskoprávny rozmer v podobe zásahov do vlastníckeho práva, na ktoré je žiaduce použiť prostriedky civilného práva.

Princíp ultima ratio by mal plniť hlavne funkciu špeciality, ktorá sa uplatňuje tak pri tvorbe noriem trestného práva ako aj pri ich aplikácii. Spočíva v povinnosti zákonodarcu dať prednosť prijatiu netrestných opatrení právnej aj neprávnej povahy pred kriminalizáciou a taktiež v povinnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní dať prednosť uplatňovaniu zodpovednosti podľa netrestnej právnej normy pred postihom páchatel'a pomocou noriem trestného práva. Princíp ultima ratio plní tiež funkciu subsidiárnu, ktorá spočíva v tom, že trestnoprávne normy majú byť používané len pokiaľ použitie iných prostriedkov právneho poriadku neprichádza do úvahy alebo ich využitie je zjavne neúčelné. Inak povedané, zákonodarcu by mal kriminalizovať len tie najzávažnejšie prípady a umožniť čo najširšie uplatnenie mimotrestných reakcií na porušenie práva, pričom povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdov je reagovať uplatňovaním trestnej represie len na prípady spoločensky škodlivé, pri ktorých mimotrestné prostriedky nestačia k ochrane ohrozených, či porušených práv. Trestné právo by sa, najmä v súkromnoprávných vzťahoch (osobitne pri majetkových vzťahoch), malo uplatňovať skutočne len podporne k iným právnym normám a aj to len v prípadoch zjavných excesov v súkromnoprávných vzťahoch, pretože trestné právo je nástrojom celkom nevhodným k regulácii súkromnoprávných vzťahov (na ich reguláciu slúžia iné právne normy), pričom je potrebné vychádzať z pomocnej úlohy trestnej represie, to znamená trestnú represiu uplatňovať len následne a vedľa iných opatrení. Vychádzajúc z princípu ultima ratio konanie obvinenej nie je tak spoločensky škodlivé, aby nastúpila trestná represia a teda sú postačujúce mimotrestné prostriedky smerujúce k ochrane porušených práv. Z obsahu spisu 10C/56/2021 vyplýva, že poškodení aj využili prostriedky ochrany práva mimo sféry trestného práva, keďže sa voči obvinenej v civilnom procese domáhali zdržať sa zásahov do ich vlastníckeho práva a to na rovnakom skutkovom základe ako v trestnom konaní. Právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu v civilnom procese im bola poskytnutá ochrana ich vlastníckeho práva, do ktorého obvinená mala neoprávnene zasiahnuť, keďže súd uložil obvinenej povinnosť zdržať sa zásahov do vlastníckeho práva

poškodených. V dôsledku nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti tohto rozsudku majú poškodení exekučný titul, na podklade ktorého možno vykonať exekúciu v prípade, ak si obvinená dobrovoľne nesplní súdom uloženú povinnosť.

Výsledky vyšetrovania preto preukazujú, že skutok, ktorý sa obvinenej kladie za vinu, nie je trestným činom, ale môže napĺňať nanajvýš znaky priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Na prejednanie uvedeného priestupku je príslušný Okresný úrad Liptovský Mikuláš - odbor všeobecnej vnútornej správy, preto súd postúpil predmetnú trestnú vec označenému úradu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu môže prokurátor a obvinená podať sťažnosť v lehote 3 pracovných dní odo dňa oznámenia rozhodnutia, ktorá má odkladný účinok.